

Bovenschools kader voor gedrags- en pestprotocol

Onze basisscholen zetten zich in om een actief beleid te voeren tegen pesten en om de sociale veiligheid te waarborgen. Iedere school heeft hiervoor een pedagogische visie ontwikkeld en maakt gebruik van een eigen pestprotocol, gebaseerd op een aanpak/methodiek naar keuze en passend bij de visie van de school.

Iedere WijWijzer school zorgt voor:

- een coördinator sociale veiligheid (of anti-pestcoördinator).
- jaarlijkse monitoring van de veiligheidsbeleving van leerlingen.
- een effectieve aanpak hebben om pesten tegen te gaan en de sociale veiligheid te bewaken.

In dit protocol geven we bovenschoolse kaders waarbinnen onze scholen hun eigen gedrags- en pestprotocol kunnen opstellen ter bevordering van respectvol gedrag, het voorkomen van pesten en het versterken van de sociale en fysieke veiligheid van leerlingen, ouders en medewerkers. Voor meer informatie verwijzen we u naar de website van de school van uw kind.

Wat verstaan we onder pesten, plagen en grensoverschrijdend gedrag?

Pesten

Pesten is het systematisch uitoefenen van psychische en/of fysieke mishandeling door een leerling of een groep leerlingen van één of meer klasgenoten, die niet (meer) in staat zijn zichzelf te verdedigen.

Signalen van pesten kunnen zijn:

- Zogenaamde 'leuke' opmerkingen maken over een klasgenoot
- Een klasgenoot voortdurend ergens de schuld van geven
- Briefjes doorgeven
- Beledigen, b.v. opmerkingen maken over de kleding
- Isoleren en negeren
- Buiten school opwachten, slaan of schoppen
- Op weg naar huis achterna rijden of naar het huis van de het slachtoffer gaan
- Bezittingen afpakken of stukmaken
- Schelden of schreeuwen
- Minder directe signalen kunnen zijn:
- Vaak alleen staan in de pauze of bij de pleinwacht gaan staan
- Vaak alleen met jongere kinderen spelen
- Niet naar buiten willen op school
- Niet meer naar school willen of aangeven zich ziek te voelen
- Niet (meer) worden uitgenodigd door andere kinderen.
- Andere kinderen reageren negatief op een fout of een idee van het betreffende kind

Digitaal pesten is een vorm van pesten en gebeurt vaak buiten school, maar gaat vaak door op school. Het gevolg hiervan is dat er een onveilig klimaat ontstaat, kinderen leren hierdoor minder goed. Er zijn verschillende vormen van digitaal pesten (cyberpesten), zoals anonieme berichten versturen, ontoelaatbaar online taalgebruik, roddelen, wachtwoorden stelen en misbruiken. Omdat men vaak via internet een andere identiteit kan aannemen of anoniem kan blijven, kunnen de grenzen van pestgedrag worden verlegd.

Plagen of pesten?

Bij plagen is er sprake van incidenten. Plagen gebeurt vaak spontaan, duurt niet lang en is onregelmatig. Bij plagen zijn de kinderen gelijk aan elkaar, er is geen sprake van machtsverhouding. De rollen liggen niet vast: de ene keer plaagt het ene, de andere keer plaagt het andere kind. Plagen gebeurt zonder kwade bijbedoelingen. De geplaagde loopt geen blijvende psychische en/of fysieke schade op en is in staat zich te verweren.

Bij pesten is er sprake van herhaling van negatieve handelingen. Het ene kind is sterker en het andere kind zwakker. Het is steeds hetzelfde kind dat wint en hetzelfde kind dat verliest. De pester heeft geen positieve bedoelingen; pijn doen, vernielen of kwetsen. Het gepeste kind kan zich eenzaam voelen.

Grensoverschrijdend gedrag

Hieronder verstaan we: buitenproportioneel kwetsend en respectloos gedrag naar volwassenen en/of medeleerlingen, het negeren van volwassenen, het niet willen luisteren na diverse waarschuwingen, het moedwillig verpesten van de sfeer in de klas, het negeren van in school geldende waarden en daaruit voortvloeiende normen en soortgelijk gedrag. Denk ook aan verbaal geweld, vloeken of schelden, (verbaal of fysiek) bedreigen), handtastelijkheden, seksuele uitingen of handelingen of discriminatie op huidskleur, ras, religie of afkomst.

Preventieve aanpak

Er wordt op scholen op verschillende manieren aan gewerkt om pesten te voorkomen; door het creëren van een sociaal veilige omgeving, door middel van een schoolbrede benadering, duidelijke regels, en het versterken van de groepsdynamiek.

Pedagogische visie

De huidige samenleving is uitdagend, voor iedereen. Daarom kiezen onze scholen niet alleen voor een sterke didactiek. Een passend pedagogisch klimaat vormt de basis voor de didactiek. De relatie met het kind en met de groep is het fundament waarop we aan kennis en vaardigheden kunnen gaan bouwen ("Zonder relatie, geen prestatie" aldus Luc Stevens).

Daarom besteden scholen aandacht aan onder andere weerbaarheid, veerkracht, leermotivatie, zelfvertrouwen, doorzettingsvermogen en sociale vaardigheden van kinderen. Zo voelen alle kinderen zich gezien en gehoord. En kinderen die zich veilig voelen, komen beter tot leren en ontwikkelen. Bovendien vergroten ze ook zó de kansengelijkheid van kinderen binnen de groepen.

Op welke manier een school aandacht besteedt aan bovengenoemde vaardigheden en welke onderlinge cultuur een school nastreeft, legt een school vast in een pedagogische visie. De eventueel gekozen methode voor sociaal-emotionele ontwikkeling en het handelen van de teamleden is hierop afgestemd. De pedagogische visie is op school vaak zichtbaar en/of merkbaar in de 'gedragsregels' voor leerlingen, ouders en medewerkers.

Met het consequent voorleven van deze pedagogische visie, uitvoeren van de methode voor sociaal-emotionele ontwikkeling, en het pedagogisch handelen van de medewerkers bevorderen we respectvol gedrag.

Aanpak voor sociaal-emotionele ontwikkeling

Voor iedere school bestaat een wettelijke plicht tot een samenhangende en aantoonbare aanpak voor sociaal-emotionele ontwikkeling. Een school moet kunnen laten zien hoe zij werkt aan sociaal-emotionele ontwikkeling en sociale veiligheid, en wat zij doet als signalen daar aanleiding toe geven. In dit kader kan een school kiezen voor een methode voor sociaal-emotionele ontwikkeling die bij de leerlingpopulatie past. Alle medewerkers zijn dan geschoold in dit programma, zodat tijdens de lesdag bewust en onbewust volgens de uitgangspunten van dit programma met elkaar wordt omgegaan. Ook zijn er vaste lesmomenten waarin kinderen les krijgen over bijvoorbeeld positief gedrag en het voorkomen van pesten en oefeningen doen.

Mediawijsheid

Om cyberpesten tegen te gaan, besteden onze scholen ook aandacht aan mediawijsheid. In deze lessen leren kinderen kritisch en bewust omgaan met digitale media in onze gemedialiseerde samenleving. Mediawijsheid is een van de vaardigheden die kinderen op de basisschool leren als onderdeel van de nieuwe definitieve concept-kerndoelen Digitale geletterdheid (vergelijkbaar met rekenen, lezen, taal en burgerschap).

Curatieve aanpak

Hoewel we op onze scholen streven naar een veilige leeromgeving, kan het voorkomen dat er gepest wordt. Als er sprake is van pestgedrag (of ander ontoelaatbaar gedrag), zijn dit logische stappen om te nemen.

Iedere school volgt de volgende stappen op hoofdlijnen:

Iedere school volgt deze stappen op hoofdlijnen en heeft hier een eigen invulling aan. Het kan dus zijn dat de aanpak en/of uitwerking van het stappen van de school van uw kind(eren) op details afwijkt van hetgeen hier is beschreven. De specifieke aanpak is afhankelijk van de eigen keuzes en/of ervaringen van school en/of de aanpak van de methode voor sociaal-emotionele ontwikkeling.

1. Signaleren

Leerkrachten zijn geschoold om pestgedrag of ander grensoverschrijdend gedrag te signaleren. Wanneer een leerkracht of medewerker dit gedrag opmerkt of een leerling grensoverschrijdend gedrag meldt, wordt actie ondernomen.

2. In gesprek met leerlingen

De leerkracht (of collega) gaat in gesprek met de betrokken leerlingen. Dit houdt in dat we een beeld vormen van de situatie. Gaat het om pesten of plagen of ander gedrag?

In geval van pesten bieden we ondersteuning aan gepeste leerling(en) en confronteren we de pester(s) met het gedrag. In geval van ander gedrag, kan het zijn dat we stap 3 overslaan.

3. Gesprek in de groep

Bij een heldere pest-situatie wordt de groep betrokken. De klas speelt een belangrijke rol bij het stoppen van pesten. In overleg met de coördinator sociale veiligheid of anti-pestcoördinator vindt een gesprek plaats over de situatie. Dit vindt op een respectvolle manier plaats voor de betrokken leerlingen. Doel van dergelijke gesprekken is om wederzijds begrip te stimuleren en ieders rol hierin duidelijk te laten worden; de hele groep is immers (indirect) bij een peestsituatie betrokken.

4. Ouder(s)/verzorger(s) betrekken

Goede communicatie tussen school en u vindt - naar onze mening - bij voorkeur plaats in de driehoek tussen kind, ouder(s)/verzorger(s) en school.

Afhankelijk van de situatie worden eventuele vervolgspraken gemaakt.

Het advies aan ouders is altijd om contact op te nemen met de school en de situatie te bespreken; vraag hierbij gerust om advies van de leerkracht over de situatie.

5. Vervolgafspraken

Wanneer het gedrag van de betrokken leerlingen niet verbetert, kan de school overgaan naar andere maatregelen, zoals schorsing of verwijdering. Zie hiervoor het Protocol Schorsing en verwijdering (te vinden op: www.wijwijzer.nu/ouders).

6. Registratie en evaluatie

In geval van pesten of een ander grensoverschrijdend gedrag, is de school verplicht om dergelijke incidenten te registreren. Ieder incident wordt geregistreerd in het leerlingvolgsysteem ParnasSys waarin de leerling dossiers worden bijgehouden. Het incident wordt omschreven op basis van de feiten en conform de vereisten van de AVG. Zo worden er geen meningen of beschuldigingen in de beschrijving opgenomen en geen namen van andere kinderen in een leerlingdossier genoemd. Het doel van deze incidentenregistratie is om eventuele patronen te herkennen en hier preventieve maatregelen op te nemen.

Daarnaast vindt jaarlijks overleg plaats met de medezeggenschapsraad van de school over de (anonieme) incidentenregistratie en het (sociale) schoolveiligheidsplan.